

บทความวิจัย (Research Article)

การสร้างสรรค์เดี่ยวซอู้ เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว

The Solo Variation for the *So U* in *Phleng Ching Mu-long Chan Diao*

ฐกฤต สุกุลกิตติไกร / Takit Sukunkittikai

คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

Faculty of Art Education, Bunditpatanasilpa Institute

champ092528@gmail.com

Received: October 10, 2022 Revised: December 29, 2022 Accepted: December 29, 2022 Published: December 30, 2022

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์เดี่ยวซอู้ เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสรรค์เดี่ยวซอู้ เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เน้นกระบวนการที่นำไปสู่การสร้างสรรค์

ผลการวิจัยพบว่า เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว เป็นเพลงอัตราจังหวะชั้นเดียวประเภทเพลงฉิ่ง มี 3 ท่อน อยู่ในเรื่องฉิ่งพระจันทร์ ในชั้นแรกนั้นได้มีความนิยมนำเพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว มาใช้สำหรับการไล่มือเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในเครื่องดนตรีต่าง ๆ เนื่องจากลักษณะของเพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว เป็นเพลงประเภททางพื้น สามารถแปรทำนองของเครื่องดนตรีต่าง ๆ ได้หลากหลาย และสามารถบรรเลงติดต่อกันได้เป็นเวลานาน ซึ่งการนำเอาเพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว มาเป็นเพลงไล่มือนั้น นอกจากจะได้พละกำลัง ความคล่องตัว และความชำนาญมากขึ้นแล้ว ยังสามารถใช้ฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการแปรทำนองของผู้บรรเลงได้อีกด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเกิดแรงบันดาลใจในการนำเพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว มาสร้างสรรค์ให้เกิดเป็นเพลงเดี่ยวสำหรับเครื่องดนตรีซอู้ โดยใช้แนวคิดการประพันธ์เพลงของอาจารย์มนตรี ตราโมท (ศิลปินแห่งชาติ) และยังคงลักษณะเฉพาะของเพลงฉิ่งมุล่งไว้เป็นสำคัญ ในการสร้างสรรค์เดี่ยวซอู้ เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว ในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบการประพันธ์ 2 รูปแบบ คือ 1) การใช้ลักษณะสำนวนกลอนที่นิยมใช้ในทางเดี่ยวเที่ยวเก็บ และ 2) การใช้เทคนิคในการบรรเลงเพลงเดี่ยวสำหรับเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสี นอกจากนี้ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์เพลงเดี่ยวเพื่อฝึกความคล่องตัวด้านการใช้สำนวนกลอน การใช้นิ้ว การใช้คันชักให้กับผู้บรรเลง โดยมีรูปแบบของการดำเนินทำนองและกลวิธีพิเศษที่แสดงถึงความเป็นเพลงเดี่ยวอย่างชัดเจน มีความเหมาะสมสำหรับการบรรเลงเพลงเดี่ยว

คำสำคัญ: เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว, เพลงเดี่ยวซอู้, การสร้างสรรค์ทางเดี่ยว

Abstract

This research aims to create the solo variation played in the *so u* (Thai alto two-stringed fiddle) in the piece called *Phleng Ching Mu-long Chan Diao* based on qualitative research methods focusing on the creation of the solo variation.

The research found that *Phleng Ching Mu-long Chan Diao* is one of the Thai classical pieces played in *chan diao* metric level with three sections, and it is a selection of pieces played as the musical selection called *Phleng Ruang Ching Phra Chan*. Mostly, *Phleng Ching Mu-long Chan Diao* has been used as an exercise piece for various Thai musical instruments to gain musical skill strength because this piece is played in the *thang phuen* format, which can be realised to be a musical variation in different musical instruments. In addition, the musical characteristics of *Phleng Ching Mu-long Chan Diao* also play a key role in challenging the intelligent musical creation of the musician who plays it. Therefore, all interesting musical features have inspired the researcher to create the solo variation of the *so u* in *Phleng Ching Mu-long Chan Diao*. This solo variation was done based on the Thai classical music theory of composition by Montri Tramot (National Artist of Thailand) with the remaining unique musical characters of the *Ching Mu-long Chan Diao*. There are two methods of Thai musical composition used in this research: 1) the use of the *klon* (musical verse) found in the solo piece and 2) the musical techniques particularly used for the stringed instruments. Furthermore, the intention of the solo variation for the *so u* in *Phleng Ching Mu-long Chan Diao* is to enhance a group of musical skills, including the fluent use of the *klon*, the fingers, and a fiddle bow for the musician and to demonstrate the unique musical characteristics of *phleng diao* (solo).

Keywords: *Phleng Ching Mu-long Chan Diao*, the *so u* solo, the creation of solo variation

บทนำ

ดนตรีไทยเป็นศิลปะประจำชาติ เป็นเครื่องมือที่สามารถตอบสนองความต้องการประเทืองอารมณ์ และกระตุ้นความรู้สึกของมนุษย์เป็นอย่างมาก ถ้าขาดเสียงเพลงและเสียงดนตรีแล้ว จะทำให้มนุษย์อยู่อย่างไร้อารมณ์และความรู้สึกเหตุเพราะขาดเครื่องแห่งการประเทืองจิตใจ ไม่ละเอียดย่อนและไม่เกิดความสุข องค์ประกอบหนึ่งของดนตรีไทยที่แสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญา เอกลักษณ์ วิถีชีวิต และความเป็นอยู่ สภาพแวดล้อมของสังคมไทย คือ เพลงไทย ซึ่งเป็นเพลงที่ใช้บรรเลงกับวงดนตรีไทย โดยมีครู อาจารย์ ทางดนตรีไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันได้สร้างสรรค์ขึ้นมากมายหลายประเภท มีการเลือกใช้และบรรเลงกันตามความเหมาะสม โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่ ประเภทเพลงหน้าพาทย์ ประเภทเพลงเรื่อง และประเภทเพลงมโหรี (บุญธรรม ตราโมท, 2540)

เพลงประเภทที่ 1 คือ เพลงหน้าพาทย์ ตามความหมายในหนังสือสารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคคีตะดุริยางค์ฉบับราชบัณฑิตยสถานกล่าวว่า เพลงหน้าพาทย์ คือ เพลงประเภทหนึ่งที่ใช้บรรเลงในการแสดงกิริยาของมนุษย์ สัตว์ วัตถุ หรือธรรมชาติ ทั้งกิริยาที่มีตัวตน กิริยาสมมุติ กิริยาที่เป็นปัจจุบัน และกิริยาที่เป็นอดีต เช่น บรรเลงในการแสดงกิริยา ยืน เดิน กิน นอน ของมนุษย์และสัตว์ จะเห็นได้ว่าในการเรียนดนตรีไทยนั้นให้ความสำคัญต่อการเรียนเพลงหน้าพาทย์เป็นอย่างมาก เพราะถือว่าเป็นเพลงชั้นสูง ผู้เรียนต้องมีความพร้อมทั้งกำลังกายและกำลังใจ สติปัญญา ความรู้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2540)

เพลงประเภทที่สอง คือ เพลงเรื่อง ซึ่งเป็นเพลงที่นำเพลงหลาย ๆ เพลงมาเรียงร้อยบรรเลงติดต่อกัน ทำนองเพลงมีความกลมกลืนและมีความหมายเดียวกัน แบ่งออกได้เป็นหลายประเภทได้แก่ เพลงเรื่องประเภทเพลงช้า เพลงเรื่องประเภทปรบไก่ เพลงเรื่องประเภทสองไม้ เพลงเรื่องประเภทเพลงเร็ว และเพลงเรื่องประเภทเพลงฉิ่ง

เพลงประเภทที่สาม คือ เพลงมโหรี เป็นเพลงที่ใช้ร้องส่งกับวงมโหรี นิยมบรรเลงเพลงตับ ได้แก่ ตับเรื่องและตับเพลง

จากแนวทางที่ครูมนตรี ตราโมท ได้กล่าวไว้ถึงเพลงประเภทที่สอง ได้แก่ เพลงเรื่อง ยังสามารถจำแนกประเภทย่อยได้อีก และหนึ่งในนั้น คือ เพลงเรื่องประเภทเพลงฉิ่ง โดยเพลงที่บรรจุในเพลงเรื่องประเภทนี้จะไม่มีหน้าทับบรรเลงกำกับจังหวะ แต่ใช้ฉิ่งบรรเลงกำกับจังหวะเพียงอย่างเดียว (เป็นที่มาของชื่อ “เพลงฉิ่ง”) สำหรับเพลงเรื่องประเภทเพลงฉิ่ง มีความซับซ้อนและมีรูปแบบหลากหลาย เช่น เรื่องฉิ่งชั้นเดียว เพลงที่บรรจุในเพลงเรื่องมีอัตราชั้นเดียวทั้งสิ้น หรือเรื่องฉิ่งพระฉิ่ง มีอัตราลดหลั่น 3 ระดับ คือ อัตราสามชั้น สองชั้นและชั้นเดียว เช่น เพลงฉิ่งช้างเจ็ดเชือก หรือฉิ่งช้างประสานงา (เรื่องฉิ่งชั้นเดียว) เพลงฉิ่งจิ้งจกทอง เพลงฉิ่งฟองน้ำ เพลงฉิ่งทำน้ำ เพลงฉิ่งคางคกปากสระ เพลงฉิ่งดวงพระธาตุ เพลงฉิ่งมุล่ง สองชั้น และ เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว เป็นต้น เพลงประเภทเพลงฉิ่งเป็นลักษณะเพลงประเภทดำเนินทำนอง ทำนองของเพลงฉิ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นสำนวนเพลงที่มีเอกลักษณ์และมีความไพเราะด้วยลักษณะของสำนวนกลอนของเพลงฉิ่งมิได้ถูกบังคับด้วยจังหวะหน้าทับเหมือนเพลงประเภทเพลงสามชั้น หรือเพลงเถา ทำให้โบราณจารย์ได้ประพันธ์ทำนองของเพลงประเภทเพลงฉิ่งไว้อย่างไพเราะแสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาของบรรพชน เพลงประเภทเพลงฉิ่งนอกจากจะบรรเลงในลักษณะของวงปี่พาทย์แล้ว ยังได้รับความนิยมในการนำมาเป็นเพลงบรรเลงสำหรับการโล่มี้อ (สันติ อุดมศรี และ จรัญ กาญจนประดิษฐ์, 2564) ในเครื่องดนตรีในวงปี่พาทย์ เช่น ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ข้องวงใหญ่ ปี่ใน เป็นต้น

เพลงฉิ่ง เป็นเพลงที่มีลักษณะเฉพาะ คือ ไม่มีจังหวะหน้าทับกำกับทำให้ลักษณะท่วงทำนอง และสำนวนของเพลงมีความแตกต่างจากเพลงประเภทหน้าทับปรบไก่ หรือหน้าทับสองไม้ที่โบราณจารย์ได้เรียบเรียงสำนวนกลอนไว้อย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้เพลงฉิ่งยังมีความโดดเด่นในลักษณะการประพันธ์การดำเนินทำนอง ลักษณะการเปลี่ยนบันไดเสียงอีกด้วย เพลงฉิ่งที่มีอัตราจังหวะสองชั้นมีอยู่หลายเพลงด้วยกัน เช่น เพลงฉิ่งนอก ฉิ่งกลาง ฉิ่งसान ฉิ่งเล็ก ฉิ่งทำน้ำ ฉิ่งฟองน้ำ เป็นต้น ซึ่งเพลงฉิ่งเหล่านี้ถูกนำมา

ร้อยเรียงอยู่ในเพลงฉิ่งพระฉันทน์ โดยแต่ละสำนักมีวิธีการร้อยเรียงและบรรเลงแตกต่างกันออกไป นอกจากนี้ ยังมีเพลงฉิ่งอัตราสองชั้นที่นิยมนำมาบรรเลงกันเป็นเอกเทศ หรือใช้ประกอบการแสดง เช่น ฉิ่งข้างประธานนางฉิ่งดวงพระธาตุ ฉิ่งคางคกปากสระ นอกจากอัตราสองชั้นแล้ว ยังมีการนำเพลงฉิ่งในอัตราสองชั้นเดียว มาใช้เป็นแบบฝึกในการไล่มือเพื่อสร้างทักษะความชำนาญและความคล่องตัวให้แก่นักดนตรีที่เล่นเครื่องดนตรีประเภทต่าง ๆ เช่น การนำเพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว มาใช้กับระนาดเอกและปี่ เพื่อใช้ไล่มือจนต่อมาเป็นที่นิยมนำมาใช้ไล่มือกับเครื่องดนตรีแทบทุกชนิด ทั้งในวงปี่พาทย์และวงเครื่องสาย เพลงฉิ่งเป็นเพลงที่ไม่มีจังหวะหน้าทับกำกับกับการบรรเลงทำให้ทำนองเพลงของเพลงฉิ่งมีความโดดเด่น นักดนตรีจึงให้ความสำคัญในการดำเนินทำนองของเพลงประเภทเพลงฉิ่ง เพราะเป็นเพลงที่สามารถอดสติปัญญาและความสามารถของผู้บรรเลงในการผูกกลอน หรือการดำเนินทำนอง ด้วยความสำคัญของเพลงฉิ่ง จึงทำให้เกิดเพลงฉิ่งขึ้นมากมายและมีการนำเพลงฉิ่งมากำหนดรูปแบบของการบรรเลงในโอกาสต่าง ๆ โดยปกติแล้วเพลงฉิ่งมักนิยมบรรเลงด้วยวงปี่พาทย์ไม่แจ้งใช้บรรเลงเมื่อพระฉันทน์ภัตตาหาร แม้ว่าเพลงฉิ่งจะไม่นิยมใช้วงเครื่องสายบรรเลง แต่ในอดีตนั้นเคยมีการบรรเลงเพลงฉิ่งเรื่อง ฉิ่งตรึง ด้วยวงเครื่องสายโดยครูอาวุโสของกรมศิลปากร ซึ่งบันทึกแผ่นเสียงไว้ ผู้บรรเลงประกอบด้วยศิลปินด้านเครื่องสายที่มีชื่อเสียง ได้แก่

จะเข้	นางสนิทธบรรเลงการ (ละเมียด จิตตเสวี)
ซอด้วง	ครูประเวศ กุมุท
ซออู้	หลวงไพเราะเสียงซอ (อุ่น ดุริยชีวิน)
ขลุ่ยเพียงออ	ครูเทียบ คงลายทอง
ขลุ่ยหลีบ	ครูมนตรี ตราโมท

นอกจากนี้ยังมีการนำเพลงเรื่องประเภทเพลงฉิ่งมาประดิษฐ์เป็นทางเดี่ยวสำหรับเครื่องดนตรีในวงเครื่องสาย เช่น ทางเดี่ยวจะเข้เพลงฉิ่งดวงพระธาตุออกเพลงฉิ่งคางคกปากสระ ซึ่งเป็นทางเดี่ยวที่อาจารย์มนตรี ตราโมท ประดิษฐ์ทำนองให้นางสนิทธบรรเลงการ (ละเมียด จิตตเสวี) ใช้บรรเลงจนเป็นที่นิยมแพร่หลายมาจนถึงปัจจุบัน

เพลงมุล่ง ชั้นเดียว อยู่ในเพลงเรื่องมุล่ง อันเป็นประเภทเพลงฉิ่ง ซึ่งมักใช้เป็นเพลงเดี่ยวของระนาดและจะเข้ (ภายหลังจึงมีการนำไปบรรเลงสำหรับเครื่องดนตรีชนิดอื่น) และเพลงมุล่ง สองชั้น เป็นเพลงสำหรับขับร้องในวงมโหรี และการแสดงละครมาแต่สมัยโบราณ ต่อมาจึงมีผู้แต่งเพลงมุล่งนี้เป็นสามชั้นอยู่หลายทาง ทางหนึ่งเป็นทางของพระยาประสานดุริยศัพท์ (แปลก ประสานศัพท์) ได้แต่งขยายขึ้นเป็นอัตราสองชั้น แยกขับร้องออกเป็นท่อน ท่อนละ 2 จังหวะ และอีกทางหนึ่งที่นิยมบรรเลงกัน เป็นทางของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) แต่ขึ้นเมื่อราว ปี พ.ศ. 2456 รวมขับร้อง เป็นท่อนเดียว 4 จังหวะ และรวมกับสองชั้น และชั้นเดียวของเก่าจนครบเป็นเพลงเถา (มนตรี ตราโมท และ วิเชียร กุลตัญญ์, 2555)

เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว มีสำนวนกลอนที่ไพเราะ เป็นลักษณะของเพลงทางพื้นเหมาะสำหรับฝึกความคล่องตัว เพื่อเพิ่มศักยภาพของผู้บรรเลงทั้งในวงปี่พาทย์และวงเครื่องสาย สำหรับเครื่องดนตรีในวงเครื่องสาย ได้แก่ ซออู้ ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่สามารถแปรทำนองได้อย่างหลากหลาย จำเป็นต้องใช้ความสามารถของผู้บรรเลงทั้งในด้านการแปรทำนองในสำนวนกลอน และความคล่องตัวของผู้บรรเลง รวมถึงการบรรเลงรวมวง ตลอดจนการนำเอาเพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว มาสร้างสรรค์เป็นเพลงเดี่ยวเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้บรรเลงซออู้

ด้วยความสำคัญของเพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจในการนำเพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว มาสร้างสรรค์เป็นเพลงเดี่ยวซออู้ โดยใช้กลวิธีในการบรรเลงเพลงเดี่ยว มาสร้างสรรค์ทำนองเพลง เพื่อใช้ในการฝึกทักษะความคล่องตัว ความอดทน และกลวิธีต่าง ๆ ที่ใช้ในการบรรเลงเพลงเดี่ยวสำหรับซออู้ให้แพร่หลายต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสร้างสรรค์เดี่ยวซออู้ เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การสร้างสรรค์เดี่ยวซออู้ เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว” ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร สิ่งพิมพ์ งานวิจัย หนังสือ ตำรา การสัมภาษณ์ จากนั้น จึงนำข้อมูลทั้งหมด มาศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประพันธ์เดี่ยวซออู้ เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาจากเอกสาร ตำรา หนังสือ สิ่งพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ระยะที่ 2 กำหนดแนวคิด และรูปแบบในการประพันธ์เดี่ยวซออู้ เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว

ระยะที่ 3 ดำเนินการวิจัย และเก็บข้อมูล โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มบุคคลข้อมูลในด้านแนวทางการประพันธ์เดี่ยวซออู้ เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว

ระยะที่ 4 การวิเคราะห์ และการประพันธ์ทางเดี่ยวซออู้ เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว

ระยะที่ 5 จัดทำรายงานการวิจัยสร้างสรรค์ฉบับสมบูรณ์ และเผยแพร่เดี่ยวซออู้ เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว

2. ขั้นตอนการวิจัย

2.1 ขั้นเตรียมการเบื้องต้น

2.1.1 ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย เพื่อใช้กำหนดแนวทางในการวิจัย โดยแบ่งหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

- 2.1.1.1 สารัตถะเกี่ยวกับชอู้
- 2.1.1.2 ทางเดี่ยว
- 2.1.1.3 ประวัติเพลงที่ใช้ศึกษา
- 2.1.1.4 แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย
- 2.1.1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1.2 กำหนดบุคคลข้อมูล ได้แก่

2.1.2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informants) เป็นผู้ที่อยู่ในวงการดนตรีไทย โดยเฉพาะด้านเครื่องสายไทย (ชอู้) ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก มีประสบการณ์ทางดนตรีจนเป็นที่ยอมรับในวงการดนตรีไทย และมีเกี่ยวข้องกับการบรรเลงเพลงเดี่ยว ตลอดจนมีประสบการณ์ในการประพันธ์เพลง ได้แก่

- 1) รองศาสตราจารย์สมภพ เขียวมณี ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลปอ่างทอง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม
- 2) นายวีระศักดิ์ กลั่นรอด ผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องสายไทย คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ข้าราชการบำนาญสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
- 3) นายเลอเกียรติ มหาวินิจฉัยมนตรี ดุริยางคศิลป์นาฏโส สำนักการสังคีต กรมศิลปากร

2.1.2.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั่วไป (general informants) เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญในการบรรเลงเครื่องสายไทย และมีความเกี่ยวข้องเกี่ยวกับเพลงเดี่ยว ตลอดจนมีประสบการณ์ในการประพันธ์เพลง

- 1) นายไชยยะ ทางมีศรี ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีไทย คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม ข้าราชการบำนาญกรมศิลปากร
- 2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดุชนิ มีป้อม ผู้เชี่ยวชาญดนตรีไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

2.1.3 กำหนดเพลงที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดี่ยว

2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสำนวนกลอน วิธีการดำเนินทำนองในเพลงเดี่ยว และกลวิธีของชอู้ที่ใช้ในเพลงเดี่ยว

แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ใช้การสร้างคำถามแบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured) คือการให้สัมภาษณ์ที่ประกอบด้วยคำถามต่าง ๆ ที่สามารถปรับเปลี่ยนเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความชัดเจน

โดยประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์มีการเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย แนวคิด ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยกำหนดคำถามเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

- 1) กลวิธีพิเศษที่ใช้ในการบรรเลงซออยู่เป็นอย่างไร
- 2) ลักษณะวิธีการ และสำนวนกลอนที่ใช้ในการบรรเลงเดี่ยวซออยู่เป็นอย่างไร
- 3) การสร้างสรรค์ทำนองเพลงเดี่ยวซออยู่ในเพลงฉิ่งควรเป็นอย่างไร

จากประเด็นคำถามที่ผู้วิจัยใช้สัมภาษณ์นั้น บางประเด็นสามารถเชื่อมโยงไปสู่คำถามอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.3 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3.1 เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ใช้วิธีการสัมภาษณ์ เรื่อง การประพันธ์ทางเดี่ยวซออยู่ เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว จากกลุ่มบุคคลข้อมูลตามที่กำหนดไว้

2.3.2 นำข้อมูลจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับข้อมูลภาคสนาม โดยจำแนกประเด็นตามการสัมภาษณ์เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในงานวิจัยที่กำหนดไว้ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเพื่อความพร้อมในการนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปผล

2.3.3 ผู้วิจัยใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) ในกรณีที่ข้อมูลมีความไม่สอดคล้องหรือมีข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ตามประเด็นการสัมภาษณ์ ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนนำมาวิเคราะห์

2.4 ขั้นตอนการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

2.4.1 นำหลักและวิธีการบรรเลงซออยู่ ตลอดจนกลวิธีพิเศษที่ใช้ในการบรรเลงซออยู่ มาวิเคราะห์

2.4.2 จากลักษณะการดำเนินทำนอง และกลวิธีพิเศษที่ใช้ในการบรรเลงเดี่ยวซออยู่ มาประพันธ์ทางเดี่ยวซออยู่ เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว ตามหลักการประพันธ์เพลงไทยโดยใช้พื้นฐานกระบวนการวิจัยที่นำไปสู่การสร้างสรรค์

2.4.3 การวิพากษ์จากผู้เชี่ยวชาญ ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้นำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อความสมบูรณ์ของเดี่ยวซออยู่ เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว ในการวิพากษ์ ผู้วิจัยได้บันทึกวิดีโอและเสียง เดี่ยวซออยู่ เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว เพื่อนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านดนตรีไทยวิพากษ์เป็นรายบุคคล และนำข้อมูลที่ได้รับจากการวิพากษ์มาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้ความสมบูรณ์ของบทเพลงที่สร้างสรรค์ขึ้น

2.4.4 เผยแพร่การสร้างสรรค์ เดี่ยวซออยู่ เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว

2.5 ขั้นตอนการนำเสนอข้อมูล

2.5.1 จัดทำรายงานการวิจัยสร้างสรรค์ฉบับสมบูรณ์

2.5.2 จัดทำสื่อวีดิทัศน์เดี่ยวซออยู่ เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว เป็นเพลงอัตราจังหวะชั้นเดียวประเภทเพลงฉิ่ง มี 3 ท่อน อยู่ในเรื่องฉิ่งพระฉันทน์ ในชั้นแรกนิยมนำเพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว มาใช้สำหรับการไล่มือเพื่อให้เกิดความคล่องตัว ในการบรรเลงเครื่องดนตรีต่าง ๆ นอกจากนั้น ยังพบว่าลักษณะของเพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว เป็นเพลง ประเภททางพื้น ที่สามารถแปรทำนองของเครื่องดนตรีต่าง ๆ ได้หลากหลาย การนำเพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว มาใช้เป็นเพลงไล่มือ นอกจากจะได้พละกำลัง ความคล่องตัวแล้ว ยังช่วยพัฒนาทักษะการแปรทำนอง ของผู้บรรเลงได้อีกด้วย อีกทั้งได้รับความนิยมนำมาใช้เป็นเพลงเดี่ยวของระนาดและจะเข้ ต่อมามีการนำไป บรรเลงในเครื่องดนตรีชนิดอื่น ๆ อย่างแพร่หลาย

จากประวัติของเพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว เห็นได้ว่า เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว ได้รับความนิยมอย่างมาก ในวงการดนตรีไทย โดยมีการนำเพลงฉิ่งมุล่งมาพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น รูปแบบของเพลงเถา และ รูปแบบของเพลงเดี่ยวในเครื่องดนตรีชนิดต่าง ๆ เช่น ปี่ใน ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ข้องวงใหญ่ เป็นต้น รวมถึงในวงดนตรี ทั้งวงเครื่องสายและวงปี่พาทย์ แต่ในวงเครื่องสายไทยได้มีการนำเพลงฉิ่งมุล่ง มาทำเป็นเพลงเดี่ยวของเครื่องดนตรีจะเข้ประเภทเดียว

ในส่วนของการสร้างสรรค์ผลงานดนตรี พบว่า การประพันธ์เดี่ยวซออุ เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว ใช้วิธีการประพันธ์ 2 รูปแบบ คือ

1) การใช้สำนวนกลอนที่นิยมใช้ในทางเดี่ยวเที่ยวเก็บ

เนื่องจากเพลงฉิ่งมุล่ง เป็นเพลงประเภททางพื้น ไม่มีหน้าทับกำกับ เมื่อนำมาสร้างสรรค์เป็นเพลง ประเภทเพลงเดี่ยว จึงไม่มีทางโอด หรือ เทียวหวานแบบที่นิยมใช้กันในเพลงประเภทสามชั้น หรือ สองชั้น ที่มีจังหวะหน้าทับกำกับ ดังนั้น เดี่ยวซออุ เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว ในครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้ใช้รูปแบบของ การประพันธ์โดยใช้สำนวนกลอนที่นิยมใช้ในเพลงเดี่ยวเที่ยวเก็บมาใช้สร้างสรรค์สำนวนกลอนให้เหมาะสม กับทำนองหลัก

เดี่ยวซออุ เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดียว ที่พัฒนาขึ้นในการวิจัยครั้งนี้ มีสำนวนกลอนที่นิยมใช้ในทางเดี่ยว เที่ยวเก็บหลายรูปแบบด้วยกัน ดังเช่น

กลอนฟาดเสียงสูง-ต่ำ

ร	ม	ร	ร	ล	ด	ล	ล	ช	ช	ฟ	ช	ล	ช	ด	ล	ด	ร	ด	ด	ล	ด	ล	ล	ช	ล	ช	ช	ฟ	ช	ฟ	ฟ
ฟ	ช	ฟ	ฟ	ร	ม	ร	ร																								

กลอนสะบัดนิ้ว

ช	ล	ท	ด	ทล - ลชฟ	ลช - ลทล	ดท - ดรด์	ดรัม - ชล	รด์ท - ลชร	ม	ด	ม	ร	ด	ท	ล	ช
ด	ช	ด	ล	ช	ฟ	ม	ร	ม	ร	ด	ร	ม	ฟ	ช	ล	

กลอนสะบัดลัทธิงหะ

- ดิ รุ รุ	รุ ดิ ล ล	- ดิ ช ช	ช ดิ ล ล	ตรม-รตรี	ดิลด-ลชล	ชลด-ลชล	ชฟช-ฟมฟ
------------	-----------	----------	----------	----------	----------	---------	---------

มฟช-ฟมฟ	มรุม-รตุรุ
---------	------------

กลอนฝาก

ช ม รุ ม	ช ม รุ ดิ	ล ดิ ช ล	ฟ ช ม ดิ	ล ดิ ช ล	ฟ ช ม ฟ	ม ช ม ฟ	รุ ม ดุ รุ
----------	-----------	----------	----------	----------	---------	---------	------------

2) การใช้เทคนิคในการบรรเลงเพลงเดี่ยวประเภทเครื่องสี

ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ผลงานเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัย ที่มุ่งสร้างสรรค์เดี่ยวซอด้ เพลงนั่งมุล่ง
ชั้นเดียว ซึ่งผลงานที่สร้างขึ้นแสดงให้เห็นถึงกลวิธีการบรรเลงเพลงเดี่ยวประเภทเครื่องสี ตามทำนองเพลง
ที่ปรากฏ ดังนี้

เดี่ยวซอด้ เพลงนั่งมุล่ง ชั้นเดียว

ท่อน 1 เที้ยวแรก

- - - ดิ	- ดิ ดิ ดิ	- ริ ม ริ	ดิ ช - ดิ	ล ริ ดิ ช	ล ช ฟ ม	รุ ม ฟ ช
----------	------------	-----------	-----------	-----------	---------	----------

ดิ ช ดิ ดิ	ดิ ริ ดิ ดิ	ร ร ม ร	ดิ ช ดิ ดิ	ล ริ ดิ ช	ล ช ฟ ม	รุ ม ฟ ช
------------	-------------	---------	------------	-----------	---------	----------

ม ดุ รุ ม	รุ ม ดุ รุ	ฟ ม ช ฟ	ลช-ลดิล	ดริ-ริดิล	ช ฟ ม รุ	ดุ ฟ ช ล
-----------	------------	---------	---------	-----------	----------	----------

ดิ รุ ม รุ	ช ฟ มุ รุ	ฟ ม ช ฟ	ล ช ดิ ล	ดิ รุ ดิ ล	ช ฟ ม รุ	ดุ ฟ ช ล
------------	-----------	---------	----------	------------	----------	----------

ช ล ท ดิ	ท ล ช ฟ	ล ช ท ล	ดิ ท ริ ดิ	ช ล ดิ ล	ริ ดิ ม รุ	ม ดุ ม รุ	ดิ ท ล ช
----------	---------	---------	------------	----------	------------	-----------	----------

ดิ ช ดิ ล	ช ฟ ม รุ	ม รุ ดุ รุ	ม ฟ ช ล
-----------	----------	------------	---------

ช ช ช ริ	ช ช ช ดิ	ช ช ช ม	ช ริ ช ดุ	ช ม ช ริ	ม ริ ดุ ริ	ดิ ล ช ดิ	ล ช ฟ ล
----------	----------	---------	-----------	----------	------------	-----------	---------

ช ฟ ม ช	ฟ ม รุ ฟ	ม ริ ดุ รุ	ม ฟ ช ล
---------	----------	------------	---------

- ม ริ ริ	รุ ดิ ล ล	ช ช ฟ ช	ล ช ดิ ล	รุ ม ดุ รุ	ล ดิ ช ล	ล ดิ ช ล	ฟ ช ม ฟ
-----------	-----------	---------	----------	------------	----------	----------	---------

ม ช ม ฟ	รุ ม ดุ รุ
---------	------------

ร ม ริ ริ	ล ดิ ล ล	ช ช ฟ ช	ล ช ดิ ล	ดิ ริ ดิ ดิ	ล ดิ ล ล	ช ล ช ช	ฟ ช ฟ ฟ
-----------	----------	---------	----------	-------------	----------	---------	---------

ฟ ช ฟ ฟ	รุ ม ริ ริ
---------	------------

ท่อน 1 เที้ยวกลับ

ด ร ม ล	ช ม ร ช	ม ร ด ม	ร ด ร ด	ร ม ฟ ต	ล ช ฟ ม	ร ม ฟ ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ด ช ต ล	ช ม ร ช	ม ร ด ม	ร ด ร ม	ฟ ช ล ช	ฟ ม ร ด	ร ม ฟ ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ด ร - ร ต ล	ช ฟ ม ร	ฟ ม - ฟ ช ฟ	ล ช - ล ต ล	ด ร ต ล	ช ฟ ม ร	ด ฟ ช ล
-------------	---------	-------------	-------------	---------	---------	---------

ด ร ม ร	ช ฟ ม ร	ฟ ม ช ฟ	ล ช ต ล	ด ร ต ล	ช ฟ ม ร	ด ฟ ช ล
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ช ล ท ต	ท ล ช ฟ	ล ช ท ล	ด ท ร ต	ล ช ต ล	ร ต ม ร	ม ด ม ร	ด ท ล ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ด ช ต ล	ช ฟ ม ร	ม ร ด ร	ม ฟ ช ล
---------	---------	---------	---------

ช ล ท ต	ท ล - ล ช ฟ	ล ช - ล ท ล	ด ท - ด ร ต	ด ร ม - ช ล	ร ต ท - ล ช - ร	ม ด ม ร	ด ท ล ช
---------	-------------	-------------	-------------	-------------	-----------------	---------	---------

ด ช ต ล	ช ฟ ม ร	ม ร ด ร	ม ฟ ช ล
---------	---------	---------	---------

ร ม ร ร	ร ต ล ล	ช ช ฟ ช	ล ช ต ล	ด ต ร ต	ด ล ต ล	ด ช ล ช	ด ฟ ช ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ม ช ม ฟ	ร ม ด ร
---------	---------

- ด ร ร	ร ต ล ล	- ด ช ช	ช ต ล ล	ด ร ม - ร ต ร	ด ล ต - ล ช ล	ช ล ต - ล ช ล	ช ฟ ช - ฟ ม ฟ
---------	---------	---------	---------	---------------	---------------	---------------	---------------

ม ฟ ช - ฟ ม ฟ	ม ร ม - ร ด ร
---------------	---------------

ท่อน 2 เที้ยวแรก

ดํ รํ ม ล	ช ม รํ ช	ม รํ ดํ ม	รํ ดํ รํ ดํ	ม ดํ รํ ม	ฟ ล ช ฟ	ดํ รํ ม ฟ	ช ฟ ม รํ
ดํ รํ ม ล	ม ช ช ช	ม รํ ดํ ม	รํ ดํ รํ ดํ	ล ช รํ ม	ฟ ช ฟ ล	ช ฟ ม ฟ	ช ฟ ม รํ
ม ม รํ ม	ช ม ล ช	ดํ รํ ม ช	ม รํ ดํ	ล ดํ ช ล	ฟ ช ม ฟ	ม ช ม ฟ	รํ ม ดํ รํ
ช ม รํ ม	ช ม รํ	ล ดํ ช ล	ฟ ช ม	ล ดํ ช ล	ฟ ช ม ฟ	ม ช ม ฟ	รํ ม ดํ รํ
รํ ม รํ รํ	รํ ดํ ล ล	ดํ ช ดํ ล	ช ฟ ม รํ	ล ช รํ ม	ฟ ช ฟ ล	ช ฟ ม ฟ	ช ฟ ม รํ
รํ ม รํ รํ	รํ ดํ ล ล	ดํ ช ดํ ล	ช ฟ ม รํ	ล ช รํ ม	ฟช-รํดํล	ช ฟ ดํ ฟ	ม รํ ดํ รํ

ท่อน 2 เที้ยวกลับ

ดํ รํ ม ล	ช ม รํ ช	ม รํ ดํ ม	รํ ดํ รํ ม	ฟ ช ดํ ล	ช ฟ ม ช	ฟ ม รํ ฟ	ม รํ ดํ ร
ดํ รํ ม ล	ม ช ล ม	ช ล ดํ ช	ล รํ ดํ ล	ช ดํ ล ช	ฟ ล ช ฟ	ม ช ฟ ม	รํ ฟ ม รํ
ช ม รํ ม	ช ม ล ช	ดํ รํ ม ช	ม รํ ดํ ล	รํ ม ฟ ช	ดํ รํ ม ฟ	ท ดํ รํ ม	ล ท ดํ รํ
ม ช ม ม	ม ล ช ช	ช รํ ดํ	ช ดํ ล ล	ฟ ล ช ช	ม ช ฟ ฟ	ร ฟ ม ม	ดํ ม รํ รํ
ล รํ รํ รํ	ดํ ล ล ล	ดํรํ-รํดํล	ช ฟ ม รํ	ล ช รํ ม	ฟชฟมฟลชฟ	ดํ รํ ม ฟ	ช ฟ ม รํ
ล รํ ดํ ล	ช ดํ ล ช	ฟ ล ช ฟ	ดํ ฟ ม รํ	ล ช รํ ม	ฟ ดํ ฟ ล	รํ ช ดํ ฟ	ท ม ล รํ

ท่อน 3 เที้ยวแรก

ด รุ ม ล	ช ม รุ ช	ม รุ ด ม	รุ ดุ รุ ดุ	ล ท ตั รุ	ตั ท ล ช	ตั ช ตั รุ	ด รุ ม พ
ด รุ ม ล	ช ม ล ช	ล ช ตั ล	ตั ล รุ ตั	ล ท ตั รุ	ตั รุ ตั ช	ตั รุ ตั ช	ตั รุ ม พ
ด รุ ม พ	ม รุ ม พ	ม รุ ช รุ	ช รุ ม พ	ล ช ฟ ล	ช ฟ ช พ	ช พ ม รุ	ม รุ ดุ ช
ด ดุ ดุ พ	ม รุ ม พ	ม รุ ช รุ	ช รุ ม พ	ล ช ฟ ล	ช ฟ ช พ	ช พ ม รุ	ม รุ ดุ ท
ล ช ล ท	ล ท ตั รุ	ม พ ม รุ	ตั ท ตั รุ	พ ม พ รุ	ม พ ม พ	ล ช ล พ	ช ล ท ตั
ท ล ช พ	ช พ ม รุ	ม รุ ดุ ท	ล ท ตั รุ	พ ม พ รุ	ม พ ม พ	ด พ ช ล	ช ล ท ตั
รุ มั รุ ตั	ช ท ล ช	ม ล ช ม	รุ ม ช ล	ท ตั ท ล	ท ล ช รุ	รุ รุ รุ ล	ช ล ท ตั
รุ มั รุ ตั	ช ท ล ช	ม ล ช ม	ดรุ ม-ชล	ท-รุตั ท-ล	ท ล ช รุ	ช รุ ช ล	ช ล ท ตั
พ ล ช พ	ช ล ท ตั	ท ล ช พ	ล ช ฟ ดุ				
ตั ช ตั ตั	รุ ช รุ รุ	ม รุ ดุ ท	ล ท ตั รุ	ม ดุ รุ ม	พ ล ช พ	ช พ ม รุ	ม รุ ดุ ช
รุ ตั ช ตั	ม รุ ช รุ	ม รุ ตั ท	ล ท ตั รุ	ม ดุ รุ ม	พ รุ ม พ	ช ม พ ช	ล พ ช ล
ด รุ ม ช	รุ ม ช ล	ม ช ล ตั	ช ล ตั รุ	ม รุ ดุ ช	ตั ล ช พ	ม รุ ดุ รุ	ม พ ช ล
ม ม ม ช	ม ม ม ล	ช ช ช ตั	ล ล ล รุ	ม รุ ดุ ช	ตั ล ช พ	ด รุ ม พ	ช พ ม รุ
พ ม รุ พ	ม รุ พ ม	รุ ม พ ช	ตั ล ล ล	ตั ช ตั ล	ตั รุ ตั ล	ตั ช ตั ล	ช พ ม รุ
พ ม รุ พ	ม รุ พ ม	รุ ม พ ช	ตั ล ล ล	ตั รุ ตั ล	ตั ช ตั ล	ตั รุ ตั ล	ช พ ม รุ
ล พ ช ล	ช พ ม รุ	พ ช ล ช	พ ช รุ ม	พ ดุ พ ช	ตั ล ล ล		
รุ ช ล ท	ตั รุ ตั มั	รุ ตั ท ตั	รุ ตั ท ล	ตั รุ มั มั	ล ตั รุ รุ	ช ล ตั ตั	พ ช ล ล
ตั ล ตั ม	ล ช ล รุ	ช ม ช ล	ตั รุ ตั ล	ม ดุ รุ ม	รุ ม พ ช	พ ช รุ ม	พ ล ช พ
ด พ ช ล	ตั ล ช พ	ช พ ม รุ	ด รุ ม พ	ด พ ช ล	ตั ล ช พ	ด รุ ม พ	ช พ ม รุ

ท่อน 3 เที้ยวกลับ

ตุ้ม-ชล	รื้ ตั้ ล ช	ตุ้ม ล	ช ม รื้ ตั้	รื้ ท ตั้ รื้	ตั้ ท ล ช	รื้ ช ล ท	ตั้ รื้ ม ฟ
ตุ้ม ล	ช ม รื้ ช	ม รื้ ตั้ ม	รื้ ตั้ รื้ ตั้	รื้ ท ตั้ รื้	ตั้ ท ล ช	รื้ ช ล ท	ตั้ รื้ ม ฟ
ตุ้ม ฟ	ม รื้ ม ฟ	มฟ-ลชฟ	ม รื้ ม ฟ	ล ช ฟ ล	ช ฟ ช ฟ	ม ฟ ม รื้	ม รื้ ตั้ ช
ตุ้ม ม ฟ	ม ฟ ม ฟ	ม ฟ ช รื้	ช รื้ ม ฟ	ล ช ฟ ล	ช ฟ ช ฟ	ม ฟ ม รื้	ม รื้ ตั้ ท
ล ช รื้ ช	ล ท ตั้ รื้	ม ฟ ม รื้	ตั้ ท ตั้ รื้	ฟ ม ฟ รื้	มฟ-ลชฟ	ล ช ล ฟ	ช ล ท ตั้
ท ล ช ฟ	ช ฟ ม รื้	ม รื้ ตั้ ท	ล ท ตั้ รื้	ฟ ม ฟ รื้	ม ฟ ม ฟ	ตุ้ม ฟ ช ล	ช ล ท ตั้
ล ช รื้ ช	ล ท ตั้ รื้	ม ฟ ม รื้	ตั้ ท ตั้ รื้	ฟ ม ฟ รื้	มฟ-ลชฟ	ล ช ล ฟ	ช ล ท ตั้
ท ล ช ฟ	ช ฟ ม รื้	ม รื้ ตั้ ท	ล ท ตั้ รื้	ฟ ม ฟ รื้	ม ฟ ม ฟ	ตุ้ม ฟ ช ล	ช ล ท ตั้
รื้ ช ตั้ ตั้	รื้ ช รื้ รื้	ม รื้ ตั้ ท	ล ท ตั้ รื้	ม ตั้ รื้ ม	ฟ ล ช ฟ	ช ฟ ม รื้	ม รื้ ตั้ ช
รื้ ตั้ ช ตั้	ม รื้ ช รื้	ม รื้ ตั้ ท	ล ท ตั้ รื้	ม ตั้ รื้ ม	ฟ รื้ ม ฟ	ช ม ฟ ช	ล ฟ ช ล
ตุ้ม ม ตั้	ล ตั้ ช ล	ม ช ม ล	ช ตั้ ล รื้	ม รื้ ตั้ ช	ตั้ ล ช ฟ	ม รื้ ตั้ รื้	ม ฟ ช ล
ม ม ช ช	ม ม ล ล	ช ช ตั้ ตั้	ล ล รื้ รื้	ม รื้ ตั้ ช	ตั้ ล ช ฟ	ตุ้ม ม ฟ	ช ฟ ม รื้
ฟ ม รื้ ฟ	มรื้-มรื้-มฟม	รื้ ม ฟ ช	ลชฟช-ลตล	ตั้ รื้ ตั้ ล	ตั้ ช ตั้ ล	ตั้ รื้ ตั้ ล	ช ฟ ม รื้
ฟ ม รื้ ฟ	ม รื้ ฟ ม	รื้ ม ฟ ช	ตั้ ล ล ล	ตั้ รื้ ตั้ ล	ตั้ ช ตั้ ล	ตั้ ช ตั้ ล	ช ฟ ม รื้
ตุ้ม ฟ ช ล	ช ฟ ม รื้	ฟ ช ล ช	ฟ ช รื้ ม	ฟ ตั้ ฟ ช	ตั้ ล ล ล		
รื้ ช ล ท	ลชลทตั้-ตั้	ช ล ท ตั้	รื้ ตั้ ท ล	ม ม ช ช	ตุ้ม ตั้ รื้ รื้	ล ล ตั้ ตั้	ช ช ล ล
รื้ ตั้ ล-ชม	ล ช ม รื้	ช ม รื้ ตั้	ม รื้ ตั้ ล	ม ตั้ รื้ ม	รื้ ม ฟ ช	ล ช รื้ ม	ฟชฟม-ฟชฟ
ตุ้ม ฟ ช ล	ตั้ ล ช ฟ	ช ฟ ม รื้	ตุ้ม ม ฟ	- ตั้ รื้ ม	- ช - ล	- - รื้ ตั้	ล ตั้ - รื้

การสร้างสรรค์เดี่ยวซออุ เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดี่ยว ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อการอธิบายผลการวิจัยที่ชัดเจน ผู้วิจัยได้แบ่งสัดส่วนของทำนองหลักเพลงฉิ่งมุล่งออกเป็นวรรคเพลง โดยแบ่งวรรคเพลง ดังนี้

ท่อนที่ 1 แบ่งออกเป็น 3 วรรคเพลง

ท่อนที่ 2 แบ่งออกเป็น 3 วรรคเพลง

ท่อนที่ 3 แบ่งออกเป็น 8 วรรคเพลง

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ทำนองในแต่ละวรรค เพลงให้มีลักษณะเป็นสองเที่ยว โดยมีข้อตกลงในการเรียกว่า เที่ยวแรก และเที่ยวกลับ ซึ่งคำว่า “เที่ยวแรก” ใช้แทนความหมายของการบรรเลงเที่ยวที่ 1 ของทำนองหลัก และคำว่า “เที่ยวกลับ” ใช้แทนความหมายของการบรรเลงกลับต้นในแต่ละท่อนของทำนองหลัก

สรุปและอภิปรายผล

จากคุณลักษณะของเพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดี่ยว สะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าของเพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดี่ยวที่สามารถพัฒนาศักยภาพของผู้บรรเลงทั้งในรูปแบบการใช้เป็นเพลงโล่มือ และการสร้างสรรค์เป็นเพลงเดี่ยว โดยเฉพาะเดี่ยวซออุ เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดี่ยว อันเป็นวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ทางเดี่ยวขึ้นจากแนวคิดการแปรทาง จากทำนองหลักอันเป็นหัวใจสำคัญ ที่นำไปสู่ การสร้างรูปแบบการดำเนินทำนองในแต่ละเครื่องมือที่มุ่งเน้นความสอดคล้องกับทำนองหลักอันเป็นเสมือนทำนองแม่บท เรียกว่า “ลูกม้อง” (basic melody) หรือเป็น “เนื้อเพลง” ที่แท้จริงของเพลงไทย (อุทิศ นาคสวัสดิ์, 2530 อ้างถึงใน ประชากร ศรีสาดร, 2560) จากคุณลักษณะดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยเกิดแรงบันดาลใจที่ทำให้เกิดผลการวิจัยที่นำเพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดี่ยว มาสร้างสรรค์ให้เกิดเป็นเพลงเดี่ยวสำหรับเครื่องดนตรีซออุ โดยใช้แนวคิดในการประพันธ์เพลงตามหลักวิชาการประพันธ์เพลงไทยมาเป็นแนวคิดในการประพันธ์ โดยยังคงลักษณะของเพลงฉิ่งมุล่งไว้เป็นสำคัญ โดยผู้วิจัยได้ใช้แบบแผนในการประพันธ์ 2 รูปแบบ ดังนี้

1. การใช้ลักษณะสำนวนกลอนที่นิยมใช้ในทางเดี่ยวเที่ยวเก็บ

เนื่องจากเพลงฉิ่งมุล่งนั้นเป็นเพลงฉิ่งประเภททางพื้นไม่มีหน้าทับกำกับเมื่อนำมาสร้างสรรค์เป็นเพลงประเภทเพลงเดี่ยวนั้นจึงไม่มีเที่ยวโอด หรือเที่ยวหวานแบบที่นิยมใช้กันในเพลงประเภทสามชั้นหรือ สองชั้นที่มีจังหวะหน้าทับกำกับ จึงเป็นโอกาสในการที่ผู้วิจัยได้พัฒนากลวิธีการใช้สำนวนกลอนในลักษณะของการเดี่ยวซออุได้อย่างสร้างสรรค์บนหลักการประพันธ์เพลงไทย อันส่งผลให้เกิดการพัฒนาทักษะในด้านการแปรทำนองที่ซับซ้อน และสละสลวยของผู้บรรเลงได้

2. การใช้กลวิธีในการบรรเลงเพลงเดี่ยวประเภทเครื่องสี

การสร้างสรรค์เดี่ยวซออุ เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดี่ยว ผู้วิจัยได้ศึกษากลวิธีที่ใช้ในการบรรเลงเพลงเดี่ยวมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมในการใช้กลวิธีที่เหมาะสม และทำให้เพลงที่สร้างสรรค์มีความโดดเด่น มุ่งเน้นให้ผู้บรรเลงได้เกิดทักษะ และความชำนาญในการใช้กลวิธีต่าง ๆ ผ่านการบรรเลงเดี่ยวซออุ เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดี่ยว ที่พัฒนาขึ้น

การสร้างสรรค์เดี่ยวซอู้ เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดี่ยวผู้วิจัยได้สร้างสรรค์บทเพลงตามแนวคิดข้างต้น โดยมีการใช้ลักษณะสำนวนกลอนในรูปแบบต่าง ๆ และเทคนิคกลวิธีที่ใช้ในเพลงเดี่ยว ดังนี้

2.1 ประโยคเพลงที่ใช้สำนวนกลอนที่มีความราบเรียบสอดคล้องกับทำนองหลัก ดังนี้

ทำนองหลัก

- - - -	- ด - ด	ร - ม ร	- - - ด	- ล - ช	- ฟ - ม	- ร - ช
- - - -	- ช - -	- ด - -	ด ล - ช	- ล - ช	- ฟ - ท	- ล - ช

ทางซอู้

- - - ด	- ด ด ด	- ร ม ร	ด ช - ด	ล ร ด ช	ล ช ฟ ม	ร ม ฟ ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

จากทำนองข้างต้นที่ผู้วิจัยยกตัวอย่าง แสดงให้เห็นถึงการสร้างสรรค์สำนวนกลอนของเดี่ยวซอู้ เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดี่ยว ที่มีความเรียบ สอดคล้องกับทำนองหลัก การสร้างสรรค์สำนวนกลอนมีความโดดเด่นแสดงถึงเอกลักษณ์ของซอู้ และภูมิปัญญาในการสร้างสรรค์ทำนองของผู้ประพันธ์ การเลือกใช้กลอนที่เรียบง่ายทำให้บทเพลงมีอรรถรส สามารถสร้างสุนทรียะทางดุริยางคศิลป์ และสร้างอารมณ์ที่แตกต่างในการฟังได้มากขึ้น

2.2 ประโยคเพลงที่ใช้กลวิธีในการบรรเลงเพลงเดี่ยวประเภทเครื่องสี

การสร้างสรรค์เดี่ยวซอู้ เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดี่ยว ผู้วิจัยได้ใช้กลวิธีการบรรเลงเพลงเดี่ยวเพื่อแสดงให้เห็นถึงศักยภาพความคล่องตัวของการใช้นิ้วและการใช้คันชัก การวางตำแหน่งนิ้วลงบนสาย ในตำแหน่งที่ถูกต้องเพื่อให้ได้เสียงที่สมบูรณ์แบบ โดยมีตัวอย่างการใช้เทคนิคกลวิธีต่าง ๆ ดังนี้

ทำนองเดี่ยวซอู้ เทียบกลับ ท่อน 1 วรรคที่ 4

ร ม ร ร	ร ด ล ล	ช ช ฟ ช	ล ช ด ล	ด ด ร ด	ด ล ด ล	ด ช ล ช	ด ฟ ช ฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ม ช ม ฟ	ร ม ด ร
---------	---------

- ด ร ร	ร ด ล ล	- ด ช ช	ช ด ล ล	ดรม-รตร	ดลต-ลชล	ชลต-ลชล	ชฟช-ฟมฟ
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

มฟช-ฟมฟ	มรุม-รตร
---------	----------

ตัวอย่างที่ยกมาแสดงนี้ ทำให้เห็นถึงการสร้างสรรค์ทำนองเพลงโดยการใช้กลวิธีที่มีความน่าสนใจ ส่งเสริมทำนองให้โดดเด่น และแสดงถึงศักยภาพความคล่องตัวของผู้บรรเลง โดยใช้กลวิธีการสะบัดนิ้ว การขยี้นิ้ว การขยี้คันชัก ในการดำเนินทำนอง

การสร้างสรรค์เดี่ยวซอฮู้ เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดี่ยว มิได้มุ่งที่จะใช้สำนวนกลอนหรือเทคนิคกลวิธี ของสำนักดนตรีใดสำนักหนึ่ง แต่ในการสร้างสรรค์ครั้งนี้ ใช้รูปแบบของสำนวนกลอนและเทคนิคการบรรเลง เพลงเดี่ยวต่าง ๆ ที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากครู อาจารย์ที่มีความรู้ด้านเครื่องสายไทย โดยนำความรู้ ที่ได้รับมาผสมผสานกับลักษณะสำนวนกลอนที่นิยมบรรเลงกันอยู่โดยทั่วไปในวงเครื่องสาย การสร้างสรรค์ เพลงเดี่ยวที่ใช้ฝึกความคล่องตัวด้านการใช้สำนวนกลอน การใช้นิ้ว ใช้คันชัก ให้กับผู้บรรเลง โดยรูปแบบ ของการดำเนินทำนองและกลวิธีมีความเหมาะสม และสะท้อนถึงความเป็นเพลงเดี่ยวอย่างชัดเจน

สำหรับเครื่องสายไทยกับเพลงฉิ่งมุล่ง ได้มีโบราณจารย์นำมาประดิษฐ์เป็นทางเดี่ยวสำหรับ จะเข้ แต่ในประเภทเครื่องดนตรีประเภทสียังไม่ปรากฏการนำเอาเพลงฉิ่งมุล่งมาประดิษฐ์เป็นทางเดี่ยว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำเพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดี่ยว มาสร้างสรรค์เป็นเพลงเดี่ยว สำหรับซอฮู้ โดยใช้การสร้างสรรค์สำนวนกลอน และการใช้เทคนิคกลวิธีที่เหมาะสมกับเครื่องดนตรี สอดคล้องกับ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดุษฎี มีป้อม (การสื่อสารส่วนบุคคล, 9 พฤษภาคม 2564) ที่กล่าวถึงเพลงเดี่ยวไว้ว่า “ในการบรรเลงเพลงเดี่ยว เครื่องดนตรีที่นิยมบรรเลงเพลงเดี่ยวมีหลายชนิดทั้งเครื่องดีด สี ดี และเป่า จึงทำให้เกิดความแตกต่างกัน ในแต่ละเครื่องมือ โดยทำนองและวิธีการบรรเลงแตกต่างกันออกไป” เพราะเครื่องดนตรีแต่ละชนิดมีวิธีการ ปฏิบัติแตกต่างกัน ทำนองหรือทางของแต่ละเครื่องมือมีความสอดคล้องเหมาะสมกับเครื่องมือ นั้น ๆ โดยการสร้างสรรค์เดี่ยวซอฮู้ เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดี่ยวนี้ ได้ศึกษาทำนองหลักของเพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดี่ยว และนำโครงสร้างเพลงตลอดจนกลุ่มเสียงลูกตกของทำนองหลักนำมาสร้างสรรค์ทำนองเพลงให้มีความ พิเศษ โดดเด่นและแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของซอฮู้ เหมาะสมกับการเป็นเพลงเดี่ยวอันเป็นวิธีการดำเนิน ทำนองอย่างพิเศษของเครื่องดนตรีแต่ละชนิด (สงบศึก ธรรมวิหาร, 2540) ในการสร้างสรรค์เดี่ยวซอฮู้ เพลงฉิ่งมุล่ง ชั้นเดี่ยว ผู้วิจัยได้ใช้ประสบการณ์ในการเรียนรู้ การบรรเลงทั้งในรูปแบบการบรรเลงรวมวง และการบรรเลงเดี่ยว รวมถึงการใช้จินตนาการ โดยยึดถือรูปแบบการสร้างสรรค์ตามหลักวิธีการประพันธ์ เพลงไทย มุ่งเน้นที่จะสร้างสำนวนกลอน และกลวิธีที่จะพัฒนาศักยภาพด้านความคล่องตัวของผู้บรรเลง เพลงเดี่ยวที่สร้างขึ้นจึงไม่มีทียาวหวาน หรือทางโอดตามแบบแผนของเครื่องดนตรีประเภทสีตามที่นิยม บรรเลงโดยทั่วไป ใช้รูปแบบสำนวนกลอนที่แสดงศักยภาพของผู้บรรเลงในการใช้สำนวนกลอนที่มี ความพิเศษ แตกต่างจากสำนวนกลอนที่ใช้บรรเลงรวมวงกันโดยทั่วไป นอกจากนั้นยังใช้กลวิธีที่แสดงถึง ความคล่องตัว เช่น การสะบัดนิ้ว การขยี้คันชัก การขยี้นิ้ว ซึ่งการใช้สำนวนกลอน และกลวิธีต่าง ๆ ได้สร้างสรรค์ขึ้น บนพื้นฐานของความสอดคล้องกับทำนองหลักของเพลงเป็นสำคัญ

การนำเพลงประเภทเพลงจึงมาสร้างสรรค์เป็นเพลงเดี่ยว ไม่สามารถสร้างสรรค์ทำนองในทางโอดหรือเทียวหวานได้ จึงไม่สามารถสร้างทักษะในการฝึกใช้คันชักในเสียงยาว หรือการฝึกกลวิธีอื่น ๆ ที่เครื่องดนตรีประเภทสีนิยมใช้ได้ เช่น การเอื้อนเสียง การพรมนิ้ว การครั้น การสะอึกคันชัก เพราะเพลงประเภทเพลงจึงสามารถนำมาสร้างสรรค์เป็นเพลงเดี่ยวได้ในลักษณะเพลงดำเนินทำนอง อีกทั้งมิได้ถูกกำกับด้วยหน้าทับทำนองของเพลงจึงอาจหมดลงอย่างไม่สอดคล้องกับห้องเพลงในห้องที่ 4 หรือ ห้องที่ 8 ของโน้ตเพลง ดังนั้น การนำเพลงจึงมาสร้างเป็นเพลงเดี่ยวจึงสามารถฝึกทักษะและพัฒนาศักยภาพของผู้บรรเลงในด้านความคล่องตัว การเรียนรู้ลักษณะจังหวะที่ซับซ้อนเป็นสำคัญ ซึ่งผู้บรรเลงต้องมีทักษะความคล่องตัวของ การใช้นิ้ว การใช้คันชัก การแม่นยำจังหวะเป็นพื้นฐานก่อน การสร้างสรรค์เดี่ยวซอฮู้ เพลงจึงมุล่ง ชั้นเดียวสามารถนำไปใช้พัฒนาทักษะด้านดังกล่าวของผู้บรรเลงก่อนจะศึกษาเพลงเดี่ยวในรูปแบบที่มีทั้งเทียวหวานและเทียวเก็บต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับเพลงในประเภทต่าง ๆ เช่น เพลงสำเนียงภาษา เพลงประกอบการแสดงที่มีจังหวะหน้าทับกำกับ เพื่อการพัฒนาเป็นรูปแบบของเพลงเดี่ยว
2. ควรมีการรวบรวมองค์ความรู้ในด้านการสร้างสรรค์เพลงไทยในมิติต่างๆ เพื่อการศึกษาและต่อยอดกระบวนการสร้างสรรค์งานด้านดุริยางคศิลป์ไทยต่อไป

รายการอ้างอิง

- บุญธรรม ตราโมท. (2540). คำบรรยายวิชาดุริยางคศาสตร์ไทย. ศิลปสงเคราะห์พิมพ์.
- ประชากร ศรีสาคร. (2560). การร้อยเรียงสอดทำนองซอฮู้. วารสารศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 4(1), 15-34.
- มนตรี ตราโมท และ วิเชียร กุลตัญญ์. (2555). ฟังและเข้าใจเพลงไทย. อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2540). สารานุกรมศัพท์ดนตรีไทย ภาคคีตะ – ดุริยางค์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. ราชบัณฑิตยสถาน.
- สงบศึก ธรรมวิหาร. (2540). ดุริยางค์ไทย. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สันติ อุดมศรี และจรัญ กาญจนประดิษฐ์. (2560). ปรัชญาการณัฏยทางดนตรีไทย และการเปลี่ยนผ่านทางสภาวะความรู้สึกของนักระนาดเอก. วารสารศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 8(2), 168-174.